

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$, 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaie
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Epilog

la

„Instrucția seminarială”.

La discuția, ce s'a pornit în coloanele acestui ziar asupra instrucției seminariale, credem a contribui la lămurirea unor lucruri, când luăm și noi cuvântul în chestie.

E foarte natural, ca într'un seminar preotesc oamenii au să se îndelețnicească în primul rând cu studiile, pentru cari se califică, adică cu cele teologice, în un seminar pedagogic cu studiile învățătoresci. Tot ce se mai adaugă sunt mai mult studii reclamate de situația unui preot ori învățător, ca primul în comuna, unde chemat e să verse lumină.

Rezonul acesta izvorește din natura lucrurilor și așa este aceasta în toate seminariile catolice și alumaatele pedagogice din țară.

Situația și împrejurările în cari trăim noi însă, ne constrâng să nu ne mulțumim cu rezonul acesta. Noi copiem un plan de învățământ strein, care în vederea problemelor de viață, ce-și așteaptă rezolvirea lor singur dela pricepera și iscusința preoților și învățătorilor noștri, este mic și insuficient. Planul instrucției noastre seminariale, are să se acomodeze exigențelor publice și să se conformeze vieții reale.

Catolicii pot să facă deosebire între studiile ordinare și extraordinare, căci preoții lor de fapt nici nu au alte îndatoriri, decât patrafirul. Al nost preot și învățător însă este și *factorul principal de organizație socială*, care trebuie să fie orientat asupra misiunii ce o are în aceasta privință. La catolici ceace nu face preotul, învățătorul, fac ceilalți: Societatea lor are un aparat uriaș, de a-se organiza. Administrația întreagă îi stă la îndemână, cu școlile și specialiștii, ca tot atâția emisari. La noi e numai preotul. Trebuie să fim în clar cu un lucru. Instrucția seminarială în direcția aceasta este pentru un popor ca al nostru o chestie de existență. Orice diletantism e o muncă zădarnică. Cunoștințele teoretice pot să excite curiozitatea oamenilor față de anumite evoluții și probleme sociale, dară îi lipsește de capacitatea de a se pune în fruntea unei *mişcări de propagandă*, care singură poate arăta rezultate pe acest teren.

Acesta este motivul, că noi trebuie să punem alături de studiile ordinare se-

minariale și pe acele cari azi se ascund încă la rubrica studiilor extraordinare în absolutoarele teologilor. Nom scholae sed vitae. Iar realitatea, aspirațiile noastre, viitorul pretind, ca preotul nu numai să cunoască istoria, evoluția și tendința anumitor curente sociale, ci să fie capabil a se pune în frunte și a directiva aceste curente. Pentru preot nu este suficient a cunoaște din acest material, cât știe orice om cult, el care este pus la cârma vieții sociale, trebuie să fie capabil a *lua o inițiativă*, când interesele poporului o pretind aceasta.

Cu aeeste trebuie să fie în curat ceice stau azi în fruntea afacerilor bisericești. Sunt convins, că dacă punctul acest de vedere și aceste orientări stăpâneau instrucția seminarială până azi, pe terenul organizații sociale, economice, eram la distanță considerabilă înainte. După ce credința noastră numai atunci este adevărată și aduce roade, dacă e vie și se aplică, tot astfel cunoștințele noastre aduc rod, dacă sunt suficiente baremi până la gradul, ca să le știm aplica în folosul de obște și spre înaintarea societății.

Nu vrem să fim rău înțeleși. Nu profesorilor de studii le căutăm vina, despre cari știm, că în cadrele orelor absolut insuficiente, fac într'adevăr eforturi eroice, ca să se țină la suprafață, oi organizației învățământului seminarial.

Și dacă organizația seminariilor, planul instrucției nu admit, ca studiile acestea extraordinare să încapă în cuprins corespunzător în cadrele lor, să se caute modalitate spre a li-se da teren de validitate suficientă.

Lucrurile se pot face, dacă li-se și recuzoaște importanța, ce o au. Nu mai suntem așa de naivi, ca să credem că o organizație socială se poate desvârși prin jumătăți-oameni. Diletanții pot să se valideze ici-colo, dacă au dat de teren prielnic și de tovarăși pricepuți în materie, o societate întreagă însă *numai prin școală* poate spera la o propășire.

Și școala aceasta în seminarii se poate face. Să nu uităm că preoții noștri, pe lângă că sunt preoți, mai sunt și cei dintâi factori ai vieții sociale.

Că acestea două nu sunt incompatibile, servească-ne de model preoțimea catolică polonă din Posen cari au înfăptuit o astfel de organizație acasă la ei, care azi uimește lumea întreagă.

Peponele slave pentru trifișm. — În decursul verii anului curent episcopul Stadler a înaintat Maj. Sale în numele croaților din Bosnia și Herțegovina un memorandum, în care cer alcătuirea statului al treilea. Știrea aceasta a fost întărită și de primarul orașului Sarajevo dr. Vaucaș, care a spus unui corospondent dela „As Est” următoarele:

— Ce privește trifișmul, e adevărat, că în 15 August din înărcinarea grupului Stadler mi-am spus punctul de vedere înaintea M. Sale. Memorandul a fost înaintat M. Sale prin cancelaria aulică. Maj. Sa e foarte orientat în afacerile Bosniei, natural, că până acum nu și-a spus părerea și nici răspuns la memorandum nu am primit.

— Programul nostru e, ca toate statele sud-slavice, în cari locuiesc croați, sârbi și sloveci, să se unească într'o formațiune de stat cu drepturi autonome. Trifișmul trebuie înfăptuit, fiindcă am convingerea, că unirea slavilor de sud recer nu numai motive economice și naționale, ci e de lipsă și în interesul Monarhiei. Scopul nostru e: rezolvirea chestiei slavilor de sud pe baza dreptului de stat creat, în cadrele Monarhiei habsburgice.

Ungaria numai sub acel titlu are drept la Croația, fiindcă regele Ungariei e și regele Croației și pe baza aceasta are drept istoric și asupra Bosniei și Dalmației. În prima Ianuarie 1527, după catastrofa dela Mohacin, Ferdinand s'a încoronat în Cetinje, în Croația de rege croat, fiind de față nobilimea slavecă, creată, dalmațiană și bosniacă. Așadar dreptul istoric e al Croației și noi vom pretinde ea regele slavilor de sud să se încoroneze cu coroana Croației.

Grecii vorbește de pace apropiată. Călătoria împăratului Wilhelm în Constantinopol e în legătură cu rezolvirea chestiei ostice.

— „Morningpost” primește din Atena știrea, că cercurile bine informate de acolo cred în apropierea păcii. Cu aceasta e în legătură călătoria împăratului german în est. Acum decurg tratative, după cari Germania va oferi propuneri de pace mai mult accesibile.

— Din Berlin se anunță: Cercurile politice de aci atribue mare înasămătate vizitei împăratului Wilhelm în Constantinopol. Țin de probabil, că consultările urmate cu ocazia aceasta vor aplana decisiv chestia Orientului. Consultările vor avea urmare bună și asupra păcii.

Oficianții publici și adausul de războiu.

Om. Red. Voind să pun în curent preoțimea noastră cu noul adaus de războiu, care se va susține spre aprobare și primire la proxima sesiune parlamentară, las să urmeze scala salarelor din diferite clase, după măsura cărora este statorit și adausul de războiu.

La o plată fundamentală de: 1400 Cor. adausul este		1400 cor.
>	>	> 1600 > 1500 >
>	>	> 1800 > 1600 >
>	>	> 2000 > 1700 >
>	>	> 2200 > 1800 >
>	>	> 2400 > 1900 >
>	>	> 2600 > 2000 >
>	>	> 2800 > 2100 >
>	>	> 3000 > 2200 >

După suma de mai sus să statorose adausul de războiu și pentru celelalte salare până la 7000 cor. și mai la deal, cari nu ne mai interesează, fiind noi preoții cu 16 ani de școală, pași în fruntea listei cu salariul fundamental sub Nr. 2, iar cu adausul de scumpete poate iarăși mitați.

Și cu aceasta a-și putea termina fără alte comentarii. Este doar de-a dreptul de neînțeles, că orice manifestație publică a dorinței noastre privitor la adausul beneficiat de toată lumea — a rămas fără vre-un rezultat oareșcareva.

Toate propunerile desfășurate în coloanele »Unirii« au fost nebăgate în seamă.

Care dintre mai marii centrului ne-a liniștit cu vre-o nădejde de bine și care ne-a îndrumat la așteptare pacientă, aducându-ne aminte că să face tot posibilul pentru ridicarea noastră din glodul material, în care ne aflăm?

A bățut și ceasul al 12-lea, mântuți-ne din ruina materială, spre care plecăm! Și pentruca să ne lămurim mai de aproape programul dorinței noastre, așteptăm să ni-se reguleze salariul la un fundamental de minimum 2400 cor.

Chestia cvincvenalelor sub respectul îmbunătățirii ar putea fi încă discutată!

Ar fi cohitabil să vină în locul cvincvenalelor de azi o ridicare de salar succesivă în fiecare an cu 100 coroane.

În chipul acesta ar ajunge preoțimea noastră după un serviciu p. ex. de 30 ani la un salar de 5400 cor., ceea ce credem, că putem merita și noi.

Adausul familiar să ni-se deie după măsura oficianților de stat, pentruca și noi reprezentăm și eluțăm aceleași interese a statului.

Adausul de războiu să se exopereze nesmintit după echitabilitatea scalei de salar, arătată mai sus și încă fără doar și poate nesmintit pentru anul acesta.

Așa s'ar putea ridica o tagmă preoțească aleasă, care în conlucrare cu o învățătorime bine crescută, va putea lucra din răspuțeri la formarea și cultivarea poporului spre binele țării și gloriosul ei tron.

Chestia e destul de importantă pentruca și alții să fie invitați — să pășească cu păreri pozitive în legătură cu aceasta propunere.

Să învățăm a ne vedea mai serios de treburi, să arătăm că și noi trăim muncind în ogorul umanității și merităm o soarte mai bună.

(gt.)

Germania e aplicată să facă rectificări de frontieră în Elsacia?

— Ziarul din Londra »Nieuwe Courant« e informat, că Germania nu de mult a făcut încercări pe cale indirectă la ententă pentru o eventuală rectificare de frontieră în Elsacia-Lorena. În privința aceasta se crede, că sunt divergențe între Franța și Anglia.

Pe frontul rusesc se vor lupta trupe japoneze. — Știrile din Kopenhaga vestesc, că la conferința ententei, ținută în Paris, reprezentantul armatei ruse, fostul comandant suprem Alexejev, a declarat, după demascarea desorganizărilor din Rusia, că locul trupelor rusești îl va lua pe front trupele din Iaponia, care în detrimentul Rusiei își va realiza interesele proprii. Probabil, că Iaponia va lua ținutul bogat al Uzurului.

FOIȚA.

† Iacob Mureșianu.

Numărul »Transilvaniei« ce-l primim acum, publică rândurile de mai jos, parentând pe regretatul Măestru Mureșianu.

În ziua de 25 Mai n. s'a stins în Blaj, în vârstă de 60 ani, profesorul de muzică și compozitorul Iacob Mureșianu. Cu Iacob Mureșianu a dispărut trupește dintre noi unul din puținii meștri cultivatori serioși ai artei muzicale, un talent pronunțat și productiv, un om capabil a se însufleți și a însufleți și pe alții pentru lucrări frumoase românești, un dascăl, care nu numai a ținut școală cu elevii săi, ci a făcut școală, sămănând în sufletele încredințate conducerii sale dragostea pentru frumos și îndeosebi iubirea față de muzica noastră națională. Răsărit din fruntea familiei a lui Iacob Mureșianu, fost director la gimnaziul romano-catolic din Brașov și un șir lung de ani redactor al »Gazetei Transilvaniei«, tânărul Iacob se bucură de o creștere îngrijită muzicală, așa încât ca copil debutează ca pianist la un concert, iar în vârstă de 14 ani compune un cadru cu motive românești, cântat la un bal de o orchestră muzicală. Și ca adolescent el se ocupă cu predilecție cu muzica, făcând după terminarea gimnaziului, studii

speciale în Viena și cu deosebire în Lipsca. Câtă-va vreme profesor de muzică în Năsăud și în Brașov, el se stabilește din toamna anului 1885 ca profesor de muzică în Blaj, unde rămâne până la sfârșitul vieții sale și unde dezvoltă partea cea mai însemnată a activității sale fără preget. Ca profesor, el propagă cu hărnicie cunoștința muzicii vocale și instrumentale în seriile numeroase de elevi, ce i-au trecut prin mâini timp de trei decenii și mai bine, sădindu-le în suflet, cum s'a amintit mai sus, iubirea față de melodiile noastre; ca dirigentul corului bisericesc dela catedrala din Blaj, el compuse și execută cu corul său o serie întregă de cântări bisericești, înălțătoare prin armonia lor și pătrunzătoare prin sentimentele puternice, ce le exprimă; afară de aceea nu este prilej sărbătoresc în Blaj, la care corul său profan său nu înveselească sau să nu înalțe inimile, și la care să nu răsune, la pian sau cântat la orchestră, vre-una din compozițiile sale pline de viață. El se distinge, afară de aceea, și ca cultivator zeles al teatrului național. Sub conducerea lui se întocmesc în Blaj și în alte părți mai multe reprezentațiuni de diletanți; el scrie opereta »Scara măței« cu textul de Vasile Alexandri și face pregătiri și pentru alte compozițiuni de asemenea natură. Celmea activității sale de compozist însă e ajunge în baladele sale cu subiecte populare, ca: Brumărețul, Erculeanul, Constantin Brâncoveanu și mai pe sus de toate

în Mănăstirea Argeșului, dramatizată și tratată în trei părți cu soli, cor și acompaniament de orchestră. De asemenea pe un nivel înalt sunt ținute lucrările sale muzicale: Uvertura Ștefan cel Mare, compusă încă în tinerețe pentru orchestră, și câteva din răsodiile sale, scrise pentru pian. — Dar nu numai ca compozist s'a distins regretatul Iacob Mureșianu, ci totodată și ca publicist muzical. El a redigat în trei rânduri revista muzicală »Muza Română« în care, pe lângă diferite studii și notițe, a publicat o comoară întreaga de melodii populare și compoziții proprii. — Afară de aceea, câte creațiuni ale lui nu au văzut încă lumina zilei, rămânând ca manuscrise în urma lui, și câte idei și planuri mărețe nu se vor fi stins deodată cu ultima răsflare a acestui bărbat în adevăr de talent! În adevăr ziua de mare pierdea pentru arta noastră națională.

Rămâne, ca noi, pentru cari Iacob Mureșianu s'a însuflețit și a muncit o viață întreagă, să ne arătăm recunoscători față de memoria lui, păstrându-i cu pietate numele, adunându-i cu cătușenie lucrările și dând publicității întreg răsasul lui artistic, iară de altă parte urmând mai departe pe terenul muzicii calea străbătută de el: culegând melodiile populare, armonizându-le și creând pe temelie lor opere artistice de valoare.

Un vis și problema naționalităților.

În ziarul „Világ” din 3 Octombrie a. c. citim următoarea foaieară, scrisă cu mult bun simț de ziaristul *Ignobus* din Budapesta:

Am visat astă noapte că sunt român.

Istoria se petrecuse așa, că seara che-fuisem nițel. Pe urmă, în citirea gazetelor de seară, am adormit. Și gazetele erau pline: pe o coloană despre adunarea cizjană pentru drept electoral, unde se arăta, că dreptul de alegere nu este primejdie națională; pe altă coloană despre adunarea Confederației Ardelene, unde se arăta, că este treaba statului, să nu fie primejdie națională. Zic, am adormit și am visat, că sunt român în toată forma, român ardelen, membru al națiunii primejdite, și membru al statului, care are să mătușiască națiunea de primejdia aceasta.

Mi-se părea, în adovăr, foarte ciudat. Omul treaz se obișnuiește cu ceace există, el nu se miră. În vis însă pare că te trezește cineva din somn și ești copleșit de mirare. Citisem cândva o gândire, că de fapt așa și este: lumea și viața o visăm numai; dormitul este ca visul din zori, începutul deșteptării, iar moartea este deșteptarea deplină. Se află care vre-un om, care ar dori ca patria sa, după o deșteptare de *acest fel*, să vadă în adevăr ce însemnează politica de naționalități?

Ceva, puțin, am văzut în visul meu din lucrul acesta. Am visat, — ca să revin, — că sunt român ardelen și citesc în feile de seară vorbirile mari, care toate glăsuiesc despre mine. Stovele au prins vânt și în locul lor s'au ivit oameni și guri. Oamenii își ridicau pumnii asupra mea; gurile rosteau judecată. Una zicea, că de primejdios aș fi eu primejdios; dar, slavă Domnului, sunt un *lăud-mă să te las*. Alta spunea că nu-i teacmai așa; dar se pot găsi mijloace, ca să nu devii supărător. Trebuie cucerit ceva pământ la spatele meu, și acolo să se încarce păzitori, care au să mă supravegheze. Pe deasupra, școlile trebuie astfel întocmite, ca și de acolo să fie supravegheat. Fără să amintesc, că administrația, care o plătesc eu, dar și guvernul, care îl plătesc și eu: toate sunt instituite, să mă supravegheze pe mine. În patria mea proprie. Națiunea mea proprie. Statul meu propriu. În pământul acesta, unde, cum mi-s'a cântat înainte de amiază, și cum cântase marele poet național, care e și al meu: trebuie să trăiesc și să mor, căci afară de el nu este în lume alt loc pe seama mea...

În paranteze: tovarășul de principiu, socialistul internațional, talmăcoș și el la fel: de ce să se teamă lumea de mine? doar eu sunt cu mult mai neștiutor și mai sărac, decât să pot fi supărător cuiva. E învedereat: dacă-i vorba de mine, mareșlișca, ba și internaționala nu-i de loc altceva, decât imnul lui Vörösmarty...

Visul curând asociază gândirile; dela Rouget de Lisle și Vörösmarty mintea îmi zboară la Petőfi și la cuvântul cumpănat de la scris despre tinerii din Ungaria: Voi, ranele deschise pe corpul patriei!... La sfârșit am simțit, că eu, eu cu alte două milioane ca mine, suntem ranele deschise pe corpul patriei! Sentimentul nu era înălțător. Și dragoste fierbinte nu s'a deșteptat în mine pentru patria, nația, statul, din care fac parte.

Visul nu numai că asociază ideile, dar le asociază curios. Dela Cluj mi-se păru, că am trecut deodată într'un alt oraș, bătrân, cu aer militar, un oraș străin și totuși al meu. Și vremea era tot străină, dar simțeam că într'însa trăiesc. Era veacul al opt-sprezecelea, și nu mai eram român, ci supus prusian. Și eram bășetel, ștrengărel în străzile berlineze, unde mă jucam cu alți copii ai Berlinului de pe vremuri. Și iată am rupt-o la fugă lăspăimântat, de oarece unul dintre băieți a strigat fără veste: *Vine bătrânul!* A și venit: regele Frideric Wilhelm, un bărbat cu cizme mari, cu perucă, și cu o mare măclucă, alergând în pași largi după noi. Pe unul a pus mână, l-a prins de ureche și eu măciuca l-a șopit amar. Bășetoiul sbiera ea din gura șarpelui; iar bătrânul, care își pierduse cumpănatul, îi striga mereu: — De ce fugiți de mine?! *Iubiți-mă, mânca-v'ar pământul să vă mănânce!*

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 17 Octombrie. Luptele de artilerie în Flandria ieri din nou s'au ridicat la vehemență însemnată. Seara s'au înăspriț duelele pe unele secțiuni, iar azi dimineață pe frontul întreg. Afară de luptele de sondaj, date des între canalul Labasse și Scarpe, s'au dat și atacuri de infanterie. Duelele de artilerie ieri s'au estins spre nord-est de Soissons; intermitent au fost foarte violente. În Champagne părțile vestice, Argonnes și țărniile ostice dela Maas, activitatea strategică a ajuns la mare vehemență, decât în zilele din urmă. Am împușcat 10 avioane și 1 balon dușman. Sublocotenentul Bülow a secerat a 23-a învingere aeriană, iar Böhman a 20-a. Avioanele germane din nou au bombardat Dünkirchen-ul cu succes constatat. Ca răspuns la bombardarea avioanelor dușmane asupra orașelor deschise, am bombardat orașul Nancy din interiorul zonei franceze de operațiuni. Am provocat mare incendiu.

Frontul ostic. Pe peninsula Sverbe trupele noastre au biruit dușmanul, care încă mai rezista. Prin aceasta insula Oesel e în posesiunea noastră. Prada crește. Ieri am adus peste 1100 prizonieri. Puterea noastră maritimă ieri a avut ciocniri în sinul Riga și nord de Oesel cu torpiloarele și distrugătoarele rusești; lupta s'a încheiat cu succes pentru noi. Năile dușmane, fără a ne cauza daune, le-am silit să se retragă. Baloanele noastre de marină au bombardat Parnaul. Aci a izbucnit foc mare. În mai multe secțiuni de pe frontul continental s'au înăspriț luptele.

Pe celelalte fronturi nu au fost evenimente mai remarcabile.

Acuze în Reichsratul austriac contra Ungariei. — În ședința din urmă a Camerei austriace, mai mulți deputați în vorbirile lor au atăcat Ungaria, spunând, că deși Ungaria formează împreună cu Austria un teritor economic, totuși aceasta nu-și împlinește obligațiile de-a contribui îndeajuns la aprovizionarea cu alimente a Austriei.

Declarațiile acestea n'au fost combătute de alți oratori, ci au găsit aprobarea întregului Reichsrat austriac.

Deputații Dr. Schürff, Kraft și Wedra au interpelat pe ministrul alimentației, Höfer, despre furnizarea de porci, carne și untură din Ungaria pentru piața Austriei.

În interpelarea aceasta s'au arătat greutățile cu cari e de luptat la aducerea acestor articole din Ungaria. Interpelatorii arată că guvernul ungar n'a făcut nimic pentru a pune capot actualei crize de carne din Austria. Închiderea granițelor Ungariei stă în contradicție cu legea din 1867 despre pactul cu Austria.

Ministrul Höfer a răspuns că există o înțelegere cu guvernul ungar, cu privire la aprovizionarea Austriei cu toate produsele necesare, și că va grijii ca interesele austriace să fie respectate.

Apel!

Stimat popor Român!

E atâta jale în locuințele noastre, a căror atmosferă e plină de jemet și suspine, de dureri și de doruri fără sfârșit... Chiliile vaste cu mobilatura de spital îți inspiră o groază ce îți apasă sufletul obosit și deprimat. Tăcerea mormântală sfâșiată din când în când de șipetul suferindului care poate nu peste mult nu mai este, îți inspiră o lugubritate ce te înfioară! Încercați de soarte reîntorși răniți și morboși de prin diferite fronturi zac cu miile prin spitalele țării noastre! Și printre ei câți români înstrăinați și fără prieteni și cunoscuți, cari în cele mai multe locuri nici înțelege nu se pot cu cei din jurul lor! Ce plictisitor să zaci cu săptămânile sau chiar cu lunile fără de-a vorbi în limba ta! Lecuirea acestui neajuns însă se poate face prin cetire.

Bibliotecile spitalelor sunt bogat sortate cu cărți și jurnale din toate limbile patriei, numai cărțile și ziarele românești lipsesc. Soldatul cu limba română și aici trebuie să sufere; căci de el nime nu s'a îngrijit, ca în aceste momente de grea încercare să aibă la dispoziție o sfântă carte de rugăciuni, o carte de povestiri sau un ziar românesc, — ca după o amorțeală mentală de trei ani de luptă să se mai poată recrea sufletește!

Și când ne vedem în aceasta stare ce te face să-ți sângereze inima de năcaș, veniți și apelăm foarte stăruitor către înalta nație românească, ca să se îndure a aduce o mică jertfă și pe aceasta cale față de mult în-cercații ei fii!

Vitrinele prăvăliilor sunt încărcate cu cărți și ziare românești, cumpărându-le, le trimiteți la adresa spitalelor căci mare serviciu ne faceți!

Rogând pe Dumnezeu îndurărilor ca să le răsplătească inmiit dăruitorilor noștri

sum cu dragoste de fiu credincios

Sibiu, 1/X 1917.

Teodor A. Bogdan
invăț.-voluntar

K. u. k. Garnisonsspital No. 22.
IV. Abteilung III.14 a.

Informațiuni.

Exerciții spirituale pentru Sfinția Sa Papa. Din 30 Septembrie până la 6 Octombrie a. c. s'au ținut exercițiile spirituale în Vatican pentru Sfinția Sa Papa și cardenii lui. Vorbirile le-au rostit părinții lexuții Magni și Tacchi-Venturi.

Vizita împăratului Wilhelm în Constantinopol. Agenția „M. T.” comunică, că în 16 crt. a sosit la Constantinopol împăratul Wilhelm pentru a cerceta sultanul Turciei. La gară a fost întâmpinat de Abdal Medaid, șehidul Egiptului, de membrii guvernului și președinții Senatului și Camerei. Gara a fost împovărată cu drapelul statelor aliate și covoră pompoasă. Domnitorii s'au salutat cu multă căldură. În tot timpul primirii, muzica militară a intonat imnul național german. Stradale au fost decorate cu flori și porți triumfale. În oraș s'au făcut mari ovății împăratului Wilhelm.

Din dieceza Gherlei. Concurs la stațiuni dozentale și cantor-dozentale. Cu terminul de 30 Octombrie a. c. 1917, se dau la concurs următoarele stațiuni dozentale: Ciser—Ceizér, Hurez—Bagolyfalva și Drighiu—Detrehem (tractul Crasnei).

Stațiuni cantor-dozentale: Sig—Felsőszék și Fizeg—Krasznafüzés (tractul Crasnoi).

Guvernul Ungariei a edat proiectul de lege pentru dreptul de alegător. Ministrul Vázsonyi, care a fost însărcinat cu pregătirea proiectului sufragiului, și-a încheiat activitatea. Punctele mai interesante din proiectul acesta sunt următoarele: Câștigarea dreptului de alegător e legată de vârsta 24 ani și de scris-citit. La cei decorați cu crucea Carol nu se ia în considerare etatea. Drept de alegător ar primi și „malfabeții”, cari plătesc dare directă de cel puțin 20 cor.

Dintre femei capătă drept de alegător, cari au implicit 24 ani, au diplomă sau au absolvat patru clase elementare. Astfel în Ungaria ar fi cam 200 mii femei alegătoare.

Pentru excluderea corupțiilor, proiectul dispune ca la alegeri să se steargă purtarea insigniilor de alegeri, steaguri, pene, precum și tractarea alegătorilor cu mâncări și beuturi. În Ungaria, după proiectul lui Vázsonyi, sunt trei milioane 800 mii cetățeni cu drept de alegător.

Cultura oricărui popor numai națională poate fi. În Budapesta a făcut oarecare surprindere cuvântarea prof. dela facultatea de medicină Dr. Tibor Verebely, cu care și-a inaugurat cursurile universitare pentru anul curent. Făcând aluzie la răboiul, a constatat, că popoarele să nu aștepte compensații, ci să se mizuiască a se reînălțări din propriile puteri. Întru întărirea vederilor sale știin-

țifice citează și opul biologului Verworn din Jena, „Die biologischen Grundlagen der Kulturpolitik”, care ajunge la concluzia, că noua bază morală se va putea pune lumii — spre a evita pe viitor răboiul — „nu prin restitucări de granițe, nici prin felurite alianțe de popoare etc., ci garanție în contra războaielor poate oferi numai așezarea culturii pe temelii biologice. Biologia leagă popoarele de patria lor, se constată că fiecare neam are îndreptățirea sa de a se dezvolta și această dezvoltare nu se poate împiedeca. Numai o astfel de cultură are ceva preț, care apreciază în toată deplinătatea sa dezvoltarea biologică a neamului popor”; cum s'ar zice pe românește, care admite, ca fiecare popor să se dezvolte în călul său.

Constituire. „Societatea de lectură a tinerimii studioase dela gimnaziul gr-cat. din Blaj” în ședința ținută Duminică în 14 crt. sub conducerea dnl prof. Al. Ciura s'a constituit pe anul 1917/18 în următorul mod: președinte: Cornel Andreș, stud. cl. VIII.; secretar: Victor G. Munteș, stud. cl. VIII.; bibliotecar: Ioan Racotău, stud. cl. VIII.; controlor: Aurel Lasie, stud. cl. VIII.; notar: Livia Juga, stud. cl. VII.; casier: Pompeiu Mav, stud. cl. VII.; vice-bibliotecar: Nicolae Breaz, stud. cl. VII.

În ședința critică au fost aleși: Ioan Lupa, Domițian Baclu, Beniamin Susiu, stud. cl. VIII., Iustia Ilieș, Romul Fedor, Victor Ungureanu, stud. cl. VII.

Nu se mai dau concedii până în 21 Octombrie. Cererile înalte militare au dispus ca până în 10 Octombrie să nu se deie concediu ofițerilor și ostașilor cari au de a călători cu trenul. Căzuta acestui ordin e conglomerata mare de pasageri pe tren. Acum se anunță, că opreliștea aceasta se prelungește până în 21 crt.

Noua tarify a bilețelor de tren. Cu 1 Noembrie intră în vigoare noua tarify, care în proporții foarte mari scumpește călătoria, mai ales cu trenurile accelerate, la cari se va introduce și clasa a treia. Tarify nouă pentru cea mai mare distanță (1400 klm.) parcursă cu acceleratul de clasa I. 187 cor., II. 116, III. 76 cor.; la personal aceeași distanță tarify e 132, 76, 42 50. Călătoria cea mai scurtă cu acceleratul (16 klm.) costă 7 90 fil., 4 80 fil., sau 2 90 fil. Depărtarea cea mai mică, ce se poate face cu trenul personal sau mixt, e de 5 klm. și costă 1 50 fil., 60 fil., 34 fil. Prețul bilețelor abonate pe an s'a urcat dela 1300 cor. la 3200 cor.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Susiu.

Concurs la ajutoare
din fundațiunea „Vancea casa arhidiecezană” pentru învățăceii și sodalii de meserii.

Din venitul de pe anul 1915 al fundațiunii „Vancea casa arhidiecezană” publicăm concurs cu terminul 31 Octombrie a. c. 1917, pentru următoarele ajutoare:

1. Un ajutor de 120 cor. pentru un sodal meseriaș, carele e în preajma de a se face măiestru. Ajutorul are să-i slujească spre a-și putea procura recuzitele cele mai de lipsă.

2. Un ajutor de 80 cor. pentru un învățăcel meseriaș, carele e în preajma de a se face sodal.

3. Două ajutoare de câte 50 cor. pentru învățăceli de meserie.

Concurenții la ajutoarele acestea au să devadească:

1. Cu carte de botez din matricula bisericească, că sunt români gr-cat. fi ai arhidiecezei.

2. Cu contract încheiat cu măiestrul, la care învață ori lucră, că deprind cutare meserie, și cu atestat dela măiestrul cum se poartă și se progres și sirguință arată în deprinderea măiestriei.

3. Cei ce ar dori să capete ajutoarele de sub p. 1. și 2. cu atestat dela măiestrul, că sunt în preajma de a se face măiestri ori sodali.

4. Cu atestat dela parohul român gr-cat. local ori în lipsa acestuia dela parohul catolic local, că dănușii au cercetat și școlile de repetițiune și au umblat la sfânta biserică și acolo și-au împlinit toate obligațiunile ca creștini buni.

5. Concurenții la ajutoarele de sub p. 3. au să se legitimeze după 31 Dec. 1917 și până cel mult în 15 Ianuarie 1918, la acest Consistor cu atestate căpătate dela măiestrii lor, la cari învață, că se poartă bine și sunt diligenți în învățarea măiestriei, și cu atestat dela parohii români gr-cat. locali, ori în lipsa acestora dela parohii catolice locale, că dănușii au cercetat și școlile de repetițiune și au umblat la sfânta biserică și acolo și-au împlinit toate obligațiunile de creștini buni. Nepliniind condițiunea aceasta dănușii pierd dreptul de a folosi mai departe ajutorul folosit până atunci.

6. Preferiți vor fi concurenții, cari vor dovedi că sunt sensanțeni cu fondatorul fericiat mitropolit Ioan Vancea de Butessa.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 25/12 Septembrie 1917.

AVIZ.

Caut o instructoară pentru doi băiați neajunși la vârsta de a putea cerceta școala. Se recere să fie din familie bună, să știe limba germană. Absolventele de pedagogie, întru cât vor poșede limba germană, sunt preferite. Condițiunile se vor stabili în scris. Reflectantele a se adresa Administrației acestui ziar sau dnei Mărioara Floria u. Viassa, Szancsal.

Calendarul

partidului național român pe anul 1918, va apărea peste 10—15 zile. Abonați de pe acum Calendarul partidului, care va fi cea mai frumoasă podoabă în casa voastră. Grijiți să nu rămâneți fără el! Cumpărați-l până nu e târziu trimițând prețul înainte. *Revânzătorii și librăriile primesc rabat!*

Costă numai 1 coroană și porto 20 fileri (cu trimitere recomandată 40 fileri). Comandați-l îndată dela:

Tip. „CONCORDIA” Arad, str. Zrinyi 1/a.

Se va afla și în *Librăria Seminaria* din Blaj.

Ioan Susiu